UNIVERSITAS
Torsdag 18. september 2025

KULTUR

Kulturredaktør: Herman Osnes Opdal
herman-oo@hotmail.com 413 69 109

Kunststudenter om et sterkt Frp:

– Tør ikke tenke på fremtiden

Etter valget sitter Fremskrittspartiet (Frp) med 47 mandater på Stortinget. Spørsmålet mange unge kunststudenter nå stiller seg er: Hvordan vil dette påvirke kultursektoren?

Kunststudenter

Tekst Lily Isolde Kjelland-Morken
Foto Kristoffer Steffensen Lenes

Lisa Marie Hovden (26), som studerer keramikk, og Maria Bertelsen (22), som studerer møbeldesign og interiørarkitektur, er lettet over valgresultatet, og særlig fornøyde med at Frp ikke fikk regjeringsmakt. Jentene er studenter ved Kunsthøysskolen i Oslo (Khio).

– Jeg var utrolig bekymret for valgresultatet i år, spesielt etter å ha sett det alternative statsbudsjettet som Frp la frem, sier Hovden.

Begge understreker at selv om de er fornøyde med at Arbeiderpartiet (Ap) fikk flertall, er de glade for at Ap må samarbeide med andre rødgrønne partier som har et tydeligere fokus på kultur.

Det var ikke en eneste valgomat som nevnte kunst og kultur
Maria Bertelsen (22), student ved Khio

Samtidig er de skuffet over hvor lite fokus det var på kultur under valgkampen, også fra venstresidepartiene.

– Det var ikke en eneste valgomat som nevnte kunst og kultur. Det får meg til å frykte at folk flest har sluttet å bry seg om det vi driver med, sier Bertelsen.

Frps alternative statsbudsjett

Frp gikk til valg på å kutte 5,7 milliarder kroner fra kultursektoren. De vil blant annet kutte en halv milliard kroner fra kulturfondet, en halv milliard kroner fra musikk- og scenekunst og tre milliarder kroner i NRK.

Frp skriver i sitt partiprogram at de vil at staten skal selge NRK, og tar til orde for å legge ned både Kulturfondet og Norsk filinstitutt (NFI).

Begrunnelsen for kulturkutt er ifølge partiet at «kulturen skal være fri» og at det er folk flest og ikke politikerne som skal velge hva de skal se på og lytte til.

Allerede bekymret for neste stortingsvalg

Særlig skremt er Khio-studentene over hvor stor oppslutning Frp fikk, og de er bekymret for om partiets styrke vil sette kjepper i hjulene for regjeringens gjennomslagskraft på kulturfeltet. Studentene mener også at valgresultatet er et tegn på en større tendens i samfunnet.

– Resultatet viser at flere nordmenn ikke ser verdien av det vi driver med og tenker mer på sine egne økonomiske interesser, sier Hovden.

De ser også mørkt på den politiske

BEKYMRET: Kunststudentene Lisa Marie Hovden (26) og Maria Bertelsen (22) er bekymret for hva et voksende Frp vil ha å si for kulturbransjen.

fremtiden i Norge og frykter at Frp vil styrke seg ytterligere frem mot neste stortingsvalg.

– Jeg tør nesten ikke tenke på fremtiden, sier jentene i kor.

Studentene mener at et Frp med regjeringsmakt ville gått hardt utover små scener og små gallerier, der unge kunstnere faktisk har en sjanse til å stille ut verkene sine.

– Det vil kneble utrolig mange stemmer og ta knekken på mangfoldet i kunsten, sier Hovden.

Hovden mener også at Frps budskap om at kunsten skal være fri er selvmotsigende.

– Når man kun baserer kulturpolitikken på gaveordninger og skattelette til alle, så er jo ikke kunsten fri for alle, den er jo bare fri for folk med penger og kontakter, sier hun.

– Kunstnere er motstandsdyktige

Til tross for et voksende Frp, sier studentene at partiet ikke vil klare å kneble norsk kunst- og kulturbransje.

FRPS FORSLAG OM KULTURKUTT:

NRK	-3.000.000.000
Kulturfondet	-500.000.000
Musikk -og scenekunst	-500.000.000
Kunstnerstipend	-301.170.000
Mediestøtte	-300.000.000
Filmfondet	-120.000.000

KILDE: FRP.NO: KULTUR UTEN POLITISK STYRING

KULTURDRAP: Kurt Baatz Strandberg (22) tar en bachelorgrad i skuespill og frykter hva som vil skje om den norske filmindustrien blir ytteligere kommersialisert.

– Frp kan true med så mange kulturkutt de bare vil; kunstnerne er motstandsdyktige, og det har vi sett gjennom historien, sier Hovden.

Særlig takknemlig er hun for at også kulturbransjen har sterke fagbevegelser som kan tale kunstnernes sak.

«Kunst og kultur er en folkesport!»

Universitas har vært i kontakt med en av disse fagbevegelsene. Unge Kunstneres Samfund (UKS) arbeider med å representere den yngre og eksperimenterende kunsten. Leder av UKS, Ragnhild Aamås, ser avventende på styrkingen av Frp. Aamås uttrykker at Frps forslag om kulturkutt vil ramme det frie feltet, der utviklingen og mengdetreningen til unge kunstnere skjer.

«Det er litt som å dra teppet vekk under beina på hele Kunst-Norge», skriver Aamås til Universitas i en e-post. Aamås skriver videre at det at Frp vil kutte 5,7 milliarder i kultursektoren føles ut som en symbolsak, fordi det er så små midler av det totale statsbudsjettet, og fordi hele Norge får så mye igjen for de midlene som blir brukt på kunst og kultur.

«I motsetning til det som ofte blir tatt som standpunkt for norsk presse (at kunsten er elitistisk og finkultur for en liten overklasse), viser tallene at kunst og kultur er en folkesport!». Aamås viser til en undersøkelse utført i januar i år av Ipsos for Kulturdirektoratet. Undersøkelsen viser at folk flest i Norge mener det er riktig å bruke offentlige penger på kunst og kultur.

Frps innflytelse og fremtidige tiltak

Universitas har snakket med kulturpolitisk talsperson for Frp, Silje Hjemdal, om hva slags effekt hun tror et sterkt Frp på Stortinget vil ha for kulturbransjen de neste fire årene.

– Nå var det dessverre ikke sånn at vi fikk byttet regjering, og etter alt å dømme blir det Arbeiderpartiet som skal forhandle med de andre partiene. Men jeg tror det er viktig å være klar over at selv om andre politikere fra den rødgrønne siden har sagt at alle skal få mer, så er det ikke penger til absolutt alt, sier Hjemdal.

Det er litt som å dra teppet vekk under beina på hele kunstnorge

Ragnhild Aamås, leder av Unge Kunstneres Samfund

– Vi lever i en tid der det kommer til å bli strammere for alle, og hvor forsvar, politi og helse skriker etter penger. Noen på kunst- og kulturfeltet kommer derfor til å bli skuffet av denne regjeringen.

Det vil kneble utrolig mange stemmer og ta knekken på mangfoldet i kunsten

Lisa Marie Hovden (26), student ved Khio

Videre har Hjemdal noen konkrete tiltak hun tror Frp vil kunne få gjennomslag for.

Vil styrke filmincentivordningen

– Selv om vi ikke har regjeringsmakt, kan nok Frp klare å få flertall for å styrke filminsentivordningen.

Partiet ønsker å styrke ordningen og fjerne søknadsfristen. Hjemdal mener det må brukes mer penger på ordningen fordi utenlandske aktører velger bort å komme til Norge, fordi det ikke er lukrativt nok.

Hjemdal sier Frp har støtte fra både Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet for å styrke og regelfeste ordningen, og at det vil være realistisk å få tilslutning og gjøre den konkurransedyktig de neste fire årene.

Filmstudent er kritisk til insentivordningen

Kurt Baatz Strandberg (22), som går siste året av en bachelorgrad i skuespill på Høyskolen Kristiania, er redd for at å styrke filminsentivordningen vil dytte norsk filmindustri i en gradvis mer kommersiell retning, og at kunstens dybde og kvalitet vil gå tapt.

– Jeg mener det er veldig skadelig for norsk film. Da blir det jo bare engelske filmer som spilles inn i Norge. Jeg skjønner ikke hvorfor man vil det. Vi har jo mange flinke regissører som lager filmer i verdensklasse. Se på Joachim Trier og Dag Johan Haugerud. Hvorfor skal man ødelegge noe som fungerer? spør Strandberg.

Skuespillerstudenten understreker at kunsten er best når den ikke lages med et mål om å tjene penger. Han tror at kommersialisering av kunsten verken er bærekraftig for kunstens kvalitet eller utøvernes psykiske helse.

– Det er som med alle andre ting når det blir et fritt marked: Noen vil klare seg veldig greit, mens andre vil dø helt ut. Det kommer helt an på hva du lager, og det vil bli mye større fokus på produktivitet.

Før valget var Strandberg bekymret for at Frp skulle få regjeringsmakt, særlig etter at han så det alternative budsjettet de la frem.

– Det hadde jo vært drap på norsk kultur, mener han.

Fornøyd, men savner mangfold

Selv om Strandberg er fornøyd med rødgrønn valgseier, savner han mer mangfold ved institusjonsteatrene. Han ønsker også at den nye regjeringen skal høre mer på hva de unge vil ha innenfor kulturbransjen.

– Politikerne klager på at teatrene ikke klarer å tiltrekke seg et ungt, nytt publikum, men de gjør jo ikke noe nytt. Man må tørre å satse litt.

Strandberg savner samtidsdramatikk og kunst som er tidsdefinerende, og mener at også venstresiden er for redd for å feile.

–For å bruke Frp sine ord: Det skal være lov å sløse på kunst med substans.

– Spent på statsbudsjettet

Ragnhild Aamås fra UKS er spent på fremleggelsen av statsbudsjettet og hva regjeringen faktisk vil gjennomføre innen kulturfeltet.

For å bruke Frp sine ord: Det skal være lov å sløse på kunst med substans

Kurt Baatz Strandberg (22), student ved HK

Universitas har forsøkt å komme i kontakt med Arbeiderpartiet (Ap), men ikke fått mulighet til å intervjue kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffrey fra partiet.

Jaffrey, som skal fortsette i sin ministerpost, signaliserte imidlertid i nettavisen Ballade rett før valget at kulturen sto på spill. I artikkelen presenterer Jaffrey Ap kulturpolitikk som et motstykke til Frps enorme kuttforslag. I motsetning til Frp ønsker Ap ifølge Jaffrey et levedyktig og mangfoldig kulturliv i hele landet, og en ivaretakelse av kunstens egenverdi, kultur, språk og identitet.

Samtidig understreker hun, på samme måte som Frp-politiker Hjemdal, at vi lever i en urolig tid der kulturpolitikk kanskje ikke er det første folk tenker på når de går til valgurnene. Jaffrey mener derfor at ivaretakelsen av kulturlivet avhenger av tøffe politiske prioriteringer.

Om Arbeiderpartiet vil gjennomføre disse prioriteringene, vil man ikke få svar på før i oktober, når regjeringens budsjettforslag fremlegges.

universitas@universitas.no